

FRÉDERIC FRANÇOIS CHOPIN'İN OP. 6 NO.1 MAZURKA ESERİNİN FORM ANALİZİ

FORM ANALYSIS OF THE FRÉDERIC FRANÇOIS CHOPIN'S OP. 6 NO.1 MAZURKA

Mustafa Eren * , Ajda Şenol Sakin **

Öz

19. yüzyılda sanayi alanındaki gelişmeler, insan yaşamında da değişimi beraberinde getirmiştir. Bu değişim sanat dallarında olduğu gibi müzikte de kendini göstermiş Ulusalçılık akımının da etkisiyle besteciler kendi kültürüne ve ülkesine duyduğu özlemi, sevgiyi eserlerine yansıtmışlardır. Böylelikle bazı müzikler besteci ve ülkesinin kültürü arasında çok güçlü bir bağ oluşmasını sağlamıştır. Bu bağ Chopin'in müziklerinde mazurkalar şeklinde görülmektedir. Mazurkalar, 16. yy'da Polonya'nın Varşova kenti yakınlarındaki Mazovia bölgesinde yaşayan Mazurlar tarafından ortaya çıkarılmış bir halk dansıdır. Mazurka türünün günümüzde çalgı dağarında özellikle de piyano repertuarında hala çalınıyor ve biliniyor olmasında Frederic François Chopin'in çok büyük katkısı vardır. Çalışma Chopin Mazurka Op.6 No:1 eserinin form yapılarının analizinin yapıldığı alan araştırmasına dayalı betimsel bir çalışma olup; içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çoğunlukla piyano eserleri besteleyen F. F. Chopin, vatan sevgisini, ulusuna bağlılığını ayrıca özelemlerini mazurka ve polonez türleri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmalarla ifade etmiştir. Bu araştırmada F. F. Chopin'in Op. 6 No.1 Mazurkası çalıcıya eserin müzikal ifadesinde yardımcı olması amacıyla form açısından ayrıntılı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Chopin, Mazurka, Form, Şarkı Formu.

Abstract

The developments in the field of industry in the 19th century brought about changes in human life. This change manifested itself in music with the influence of the nationalism movement, and the composers reflected the longing and love they felt for their own culture and country in their works. Thus, some music has created a very strong connection between the composer and the culture of his country. This connection is seen in Chopin's music in the form of mazurkas. Mazurkas are a folk dance originated in the 16th century by the Mazurians living in the Mazovia region near Warsaw, Poland. Frederic François Chopin has made a great contribution to the Mazurka genre, which is still played and known in the instrument repertoire today, especially piano. F. F. Chopin, who mostly composed piano works, expressed his love of homeland, loyalty to his nation and his aspirations through his works on mazurka and polonaise genres. In this research, F. F. Chopin's Op. 6 No.1 Mazurka has been studied in detail in terms of form in order to assist the player in the musical expression of the piece.

Keywords: Chopin, Mazurka, Form, Lied Form.

Araştırma Makalesi // Başvuru tarihi: 04.03.2023 – 01.06.2023

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bölümü, mustafaeren80@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6277-6299>.

***Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSE Bölümü Müzik Eğitimi ABD, ajdasenol@uludag.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1870-2329>.

1. Giriş

Büyük Polonyalı besteci olarak müzik dünyasına damgasını vuran Frédéric¹ François Chopin 1 Mart 1831'de Varşova'nın Sochaczew ilçesine bağlı Żelazowa Wola köyünde Nicolas Chopin ve Tekla Justyna Krzyżanowska'nın dört çocuğundan biri olarak dünyaya gelmiştir (Walker, 2015:19; Springer, 2015:6; Kim, 2015:22). Frederich'in doğumundan altı ay sonra, Chopin ailesi Varşova'ya taşınmış ve baba Mikołaj Varşova Lisesinde görev almaya başlamıştır (Büke, 2018:27). Çok erken yaşlarında müzik yeteneği keşfedilen Chopin'in piyano ile ilk tanışması annesi sayesinde gerçekleşmiş, daha sonra Wojciech Zywny'dan müzik dersleri almıştır. Sekiz yaşındayken ilk bestesini yapmıştır (Sundberg, 2020). Lise döneminde tüm ailesini ile Varşova'ya yerleşmiş ve konservatuvara kabul edilmiştir (Brown, 1994). Burada Jozef Elsner'den teori, armoni ve kompozisyon dersleri almıştır ve öğretmeni Chopin'in geleneksel kalıplardan farklı olarak kendine özgü bir tarzı olduğunu fark etmiş ayrıca onu desteklemiştir. On sekiz yaşına geldiğinde müzikal stilini geliştirerek eserlerinde çoğunlukla melodik ve zarif olan ruh hallerini işlemiştir. İlk konçertosunu 19 yaşında yazmış olan Chopin'in bu eserinin anlatım tarzı gösterişli ve bir o kadar da şiirsel ayrıca zarif olarak nitelendirilmiştir (Say, 2010:361; Hinson, 1993:65). Besteci eserlerindeki kendine özgü olan armonik yapı, akor ve pedal kullanımı ile gerek kendi dönemindeki gerekse de ardılı olan bestecilere tesir etmiştir (Huneker, 1966:46).

Chopin'in ortaya çıkardığı bestelerin büyük bir kısmı kendi enstrümanı olan piyano için yazılmıştır. Çağdaş İtalyan operasının yanı sıra Polonya müziğinden de etkilenen besteci eserlerinde farklı armonik yaklaşımları ve bir piyanist olarak kendine has teknik becerileri yansıtmış, her zaman mütevazı bir kişiliğe sahip olmuş ve piyano çalmasıdaki bu üstün yeteneğine rağmen, mütevazı davranmış, piyanistliği yerine bir müzik öğretmeni olarak ün kazanmaya başlamıştır (Springer, 2015:9-10; Lipinski, 2015:22). Bu sayede besteci eser

¹ Pek çok kaynakta bestecinin ismi alfabetik ve dilsel değişikliklerden kaynaklı farklılık göstermektedir Örneğin Fryderyk, Frederic, Frédéric yazımlarına kaynaklarda rastlanmış olup ilgili çalışmada Ahmet Say'ın Müzik Tarihi kitabındaki kullanıma yer verilmiştir.

bestelemek için daha çok zaman bulmuş ayrıca sonat vb. büyük türlerden ziyade mazurka, nocturne ve polonez gibi türlere odaklanmıştır (Huneker, 1966:82).

Chopin'in sanat düşüncesini en çok etkileyen konulardan biri de ülkesi olmuştur. Çocukluk dönemlerinde annesinin ve evde görevli hizmetçilerin söylediği Polonya halk şarkılarıyla Polonya müziği ile tanışmıştır (Karasowski, 1879:243). Daha sonra yaz aylarında bulunduğu Polonya'daki köyünde, halk şarkıları ve dansları onun çalışmaları üzerinde büyük bir etki oluşturmuştur (Milewski, 1999). Bu etki eserlerinde armoni ve piyano dokusunu zenginleştirmiş, klasisizm formunu melodik zenginlik ve hayal gücü ile kendi halk müziğini birleştirmesine olanak sağlamıştır (Samson, 1996).

Halk müziği 19. yüzyıl Avrupa çoksesli müziğinde kendine bir yer edinmiştir. Bu dönemde ulusal müziklerle besteciler kendi toprağına, halkına, insana ve yaşama dair bir öze dönüş yaşamış, toplumların kültür mirası evrensel bir boyut kazanmıştır (İlgar, 2022; Mikuli, 1987:6). Ulusalçılık akımı şeklinde adlandırılan bu akım birçok besteciyi ve eserlerini etkilemiş, besteciler toplumlarının kültürel özelliklerini bestelerine yansıtmıştır (Kurt, 2021). Chopin gelişim yıllarında Polonya ulusal müziğiyle temas halinde kalmış dolayısıyla Romantik Dönem Ulusalçılık akımının da öncülerinden olmuştur. Ulusalçılık akımının etkisi Chopin'in eserlerinde yerel formların tekrar işlenmesi ile yazılmış polonez ve mazurka gibi türlerde kendini göstermiştir. Bu yaklaşım ile ritmik ve melodik özellikleri koruyan, ancak dönem müziğinin karakterinden de ödün vermeden, eserlerine kendi halk müziği ezgilerinden yararlanarak ikisi tamamlanmamış 58 mazurkayı yeniden bestelemiş, polonezler ile başladığı Polonya kültürünü klasik müzikle bütünleştirme amacını mazurkalar ile sona erdirmiştir (Say, 2012:337; Dağı, 2016; Süleymanoğlu, 2021).

Üç zamanlı Polonya halk dansı olarak tanımlayabileceğimiz mazurka, 16. yy. da doğu Polonya'da bulunan Mazovia bölgesinde yaşayan Mazurlar tarafından ortaya çıkarılmıştır (Dağı, 2016). Lehçedeki karşılıkları da *mazur* veya *mazurek*dir (Trochimczyk, 2022). İlk kez J. Rippel'in 1752'de yayınlanan Müzik Ansiklopedisi'nde terim olarak karşımıza çıkan mazurka, 17. yy. boyunca, giderek ülke sınırlarını aşmış, diğer topraklarda farklı biçimlerde anılmaya başlanmıştır. "Soylu mazurkası" ve "kent mazurkası" türleri bu sürecin bir ürünüdür. Mazurkanın tarihindeki önemli olan gerçeklik, Polonya Milli Marşı'nda görünmesidir (Trochimczyk, 2022).

Eski halk müziklerinden olan mazurkalar Chopin tarafından o günlerde yeniden hatırlanmış ve piyano için bestelenmiştir. Mazurkalar Polonya'daki yoksul çiftçilerin gündelik hayatındaki duygularını konu almaktadırlar. Bu nedenle Chopin tarafından bestelenen bu eserler halk tarafından da geleneksel yapısı dolayısıyla oldukça beğeni kazanmıştır (Say, 2012:337). Chopin mazurkaları kırsal bölgelere seyahat ederken daha yakından tanıma fırsatı bulmuştur (Kelly, 1969). Trochimczyk (2022), "Mazurka" isimli denemesinde bestecinin tanıma fırsatı bulunduğu bu mazurkaların 4, 8 veya 12 çiftin katılımıyla gerçekleştirilen ve ksebka, obertas, okrağły (yuvarlak), okrağlak (yuvarlak) ve owczarek (çoban) isimli beş dansın birleşiminden oluştuğunu belirtmektedir. Aynı denemeye göre dans koşar adım, yana adım, kayar adım ve topuk vurularak atılan adım şeklinde adımlardan oluşmaktadır. Ancak temelinde dans olan Chopin'in bu eserlerinin hiçbir zaman dansa eşlik için kullanılmadığı görülmektedir. Bununla birlikte Chopin'in bestelediği mazurkaların otantik geleneksel mazurka anlayışından çok uzakta, yeni bir mazurka anlayışıyla yazıldığı göze çarpmaktadır (Milewski 2002:9-10).

Chopin, piyano için yazdığı eserlerini polifonik yapıda değil, homofonik yapıda düzenlemiş, ezgilerini uzun ve çok süslüdür sergilemiştir. Ritimsel olarak incelendiğinde mazurkaların üç vuruşlu olduğu ve esas vurgunun ikinci ve üçüncü vuruşlarda geldiği görülmektedir (Cangal, 2011; Hedley, 1949; Selanik, 1996). Geleneksel mazurka iki veya üç bölümden ve üç popüler dansın birleşiminden oluşur. Yavaş tempo Kujawiak, ardından ılımlı dans temposuyla çalınan mazur ve son olarak daha hızlı olan obereck "obertas" olarak adlandırılır. Chopin'in mazurkaları 3/4'lük bir zaman diliminde yazılmıştır (Schimmelrling, 1951). Kujawiak'a göre daha hızlı ve daha canlı icra edilen bir dans olmasının yanı sıra mazurkalar 3/4'lük veya 3/8'lik ölçüler içerisinde, sık sık duyulan noktali ritimlere ve serbest vurgulanan çeşitli ritmik yapıya sahiptir (Choi, 2007:5-6).

Chopin'in 1824 ve 1849 yılları arasında bestelenmiş 58 dans eseri olan mazurkaları, görünüşte farklı unsurların mükemmel bir uyum içinde bir arada bulunduğu bir müzik albümüdür (Witkowska-Zaremba, 2000). Besteci, Op. 6 "Mazurkas" kitabına f# minör bir mazurka ile başlamıştır. Eser ilk temasıyla Chopin'in karakteristik olan müzik anlayışını yansıtmakta ayrıca şiirsel ifadesiyle göze çarpan ilk bölümüyle melodik rubatosu ve sallanan dans hareketiyle mazurkanın bir çeşidi olan bir "kujawiak" yapısındadır. Chopin'in yayınlanır yayınlanmaz en

sevilen mazurkası haline gelen eser, ana temanın “p” gürlüğünde icra edildiği bölüm ile başlamaktadır ve tema üçlemeler ile süslenmiştir. Bu tema Chopin’in karakteristik stiline önemli bir örnektir (The Fryderyk Chopin Institute, 2022). Kujawiak, mazurkalara göre daha sakin, yavaş seslendirilen ve içinde noktalı sekizliklerin olduğu bir türdür (Choi, 2007:5-6).

Form olarak mazurkalar iki veya dört bölümden oluşmakta, her bölüm altı veya sekiz ölçü içermekte ve her bölüm tekrarlanmaktadır. Say (2004:337) mazurkanın form yapısından bahsederken kısa bir giriş bölümü ile başladığını belirtmiş ve eserlerin genellikle farklı tonlardan meydana gelen toplam üç bölmeden oluştuğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra ortada farklı tonda olan trio veya sadece bir bölme bulunmaktadır. Ayrıca farklı dans müziklerinde olduğu gibi kısa bir giriş ana ezginin başında yer almaktadır (Say, 2004:337).

Cangal (2011) müzik yapan kişilerin eseri doğru bir şekilde çalması ve yorumlaması için eserin dönem özelliklerini ve yapısını iyi anlamaları gerektiğini vurgulamıştır. Eserin biçimsel olarak analizinin yapılması eserin yapısını, eseri oluşturan motif, cümle, periyotları ve bu öğelerin yapısını anlamamızı sağlamaktadır. Bu öğelerin anlaşılması eserin daha iyi icra edilmesine yardımcı olmaktadır. Fenmen’e göre de (1991:47) eserlerin stil, dönem özellikleri ile bestecinin müziksel gelişimini de form analizi aracılığıyla öğrenilebilmektedir. Müzik eserlerinin doğru şekilde seslendirmek, eserin yapısını detaylı biçimde bilmekten ve müzikal olarak analizinden geçmektedir (Kaplan, 2008:31). Çalgı çalan bireylerin müzikal gelişimleri açısından bakıldığında eserleri doğru çalabilmeleri ve yorumlayabilmeleri için eserlerin formlarının iyi bilinmesi son derece önemlidir.

Bu çalışmada, Chopin’in Mazurkalarından Op. 6 No:1 eseri incelenmektedir. Araştırmanın problem cümlesi “Frédéric François Chopin’in Op. 6 No.1 Mazurka eserinin form analizi nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Araştırma Cangal’ın da belirttiği gibi form analizi sayesinde eserin daha doğru seslendirilmesine yol göstermek amacıyla hem piyano eğitimi sürecinde hem de icracılara yol göstermesi açısından önemli görülmektedir.

Chopin ile ilgili literatür incelendiğinde hayatı, eserleri ve müzikal stili hakkında bir çok ulusal ve uluslararası çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Chopin’in hayatı hakkında yapılan çalışmalara Persson vd. (2005)’nin çalışması, müzikal stili hakkında yapılan çalışmalara Dağlar

(2010) ve Crowley (2015)'in çalışmaları, eserleri hakkında yapılan çalışmalara da Kuterdem (2013), Ana-Marija (2014), Dağlı (2016), Yüksel (2018), Oğan ve Albuz (2018), Petković (2019), Elivar (2020), Aliyeva (2021), Frăţilă (2021), Çavuş (2021), Sönmezöz (2022), Barutcu (2022)'nun çalışmaları örnek olarak verilebilir.

2. Yöntem

Bu çalışma F. F. Chopin Mazurka Op.6 No:1 eserinin form yapılarının analizinin yapıldığı betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırma yöntemi, araştırmanın konusu ile ilgili bilgileri ortaya koyan, konuyu ve problemi açıklayıp anlamayı amaçlayan bir yöntemdir (Arıkan, 2011). Bunun yanı sıra çalışmada eser içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Büyüköztürk ve arkadaşlarına göre (2014) "içerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla analizi yapılacak olan metin, nota vb.nin daha küçük içerik kategorileriyle özetlendiği, sistematik bir tekniktir" (aktaran Akyol ve Şenol Sakin, 2021, s. 180). Form analizinde eser bölümlere ayrılarak, birbirinden ayrı bölümlerin birbirleriyle olan ilişkisi incelenir (Cook, 1987:1). Eserin form analizinde Nurhan Cangal'ın "Müzik Formları" (2011) kitabında yer alan bilgilerden yararlanılmıştır.

3. Bulgular

Form açısından mazurkalar incelendiğinde Helena Windakiewiczowa (1926)'ya göre AABB, AABC, AAAB veya ABBB gibi şemalara dayanan melodik bir yapıya sahip oldukları görülmektedir. Buna karşın Chopin'in Op. 6 No.1 mazurkası farklılık göstermektedir.

3.1. Chopin'in Op. 6 No.1 Mazurka Eserinin Form Analizi

F. Chopin'in Op. 6 No. 1 Mazurkası beş bölümlü şarkı formunda bestelenmiştir. Beş Bölmeli Şarkı formu Cangal'a göre (2011) iki farklı biçimde oluşturulabilmektedir. Bunlardan ilkinde ikinci bölme, dördüncü bölme olarak tekrar gelişinde bazen fazladan değişiklikler yapılarak oluşturulmaktadır. İkincisinde ise dördüncü bölmenin ikinci bölme ile benzerliği yoktur ve birbirinden bağımsızdırlar. Chopin'in bu eserinde de ikinci bölme ile dördüncü bölme arasında bir benzerlik gözlemlenmemektedir. Buna göre Chopin'in Op. 6 No.1 mazurkasının formu A B A C A şeklinde gösterilebilmektedir. Eserin form analizinin şekilsel gösterimi Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Chopin Mazurka Op. 6 No. 1 Form Analizi

Dönem	Cümleler	Ton
A Dönemi (1-17. ölçüler)	a (1-4) + b (4-8) + a (8-12) + c (12-16)	F # Minör
B Dönemi (16-24. ölçüler)	d (16-20)+ d' (21-24)	C # Majör
A Dönemi (25-40. ölçüler)	a (25-28) + b (28-32)+ a (32-36)+ c (36-40)	F # Minör
C Dönemi (40-56. ölçüler)	e (40-44) + f (44-48) + e' (48-52) +f' (52-56)	C # Majör
A Dönemi (57-72. ölçüler)	a (57-60) + b (60-64)+ a (64-68) + c (69-73)	F # Minör

Tablo 1’de görüldüğü üzere Chopin’in Op. 6 No.1 mazurkasını form açısından özetlemek gerekirse; eser alışılmışın dışında bir nevi küçük rondo ya da nakaratlı şarkı formu görünümünde de olsa tür ve stil gereği beş bölmeli şarkı formu esasına dayandırmak daha doğru olacaktır. Birinci bölme (A) ana ton olan fa# minör tonundadır (Bkz. Görsel 1). İkinci bölme (B) sonradan gelecek (A) bölmesine köprü vazifesi görmekte olup fa# minör tonunun dominantı olan Do# Majör tonundadır (Bkz. Görsel 2). Ardından gelen (A) bölmesinde yine ana ton olan fa# minör tonuna dönmüştür. Dördüncü bölüm olan (C) bölmesi yine fa# minörün dominantı olan Do# Majör tonundadır (Bkz. Görsel 3). Eserin finali yine (A) bölmesi ile fa# minör tonunda yapılmıştır.

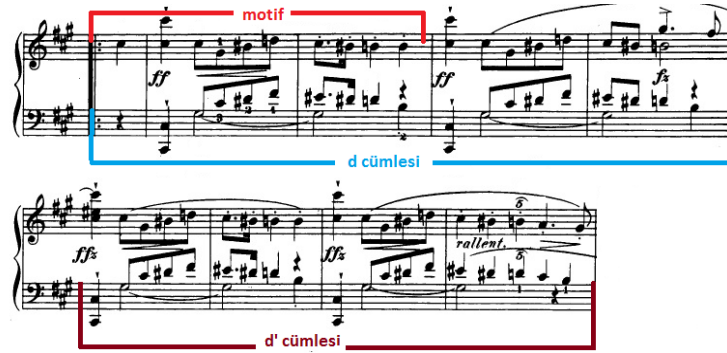
Görsel 1. Chopin, *Mazurka Op. 6 No.1*, A bölümü, 1 - 16. Ölçüler, G. Schirmer, Inc. 1915.

Mazurka Op. 6 No.1, geleneksel mazur'un² unsurlarının çoğunu içerdiği düşünülmektedir. Üçüncü vuruşta vurgu, üçlemelerin varlığı ve tekrarlar bu eserin tipik bir kujawiak³ olduğu yönündedir (Kijanowska, 2018: 7). Şekil 3 incelendiğinde esere 1. ölçüde fa# minör tonunun dominantı Do# Majör ile başladığı, 2. ölçüde ana tona dönüldüğü görülmektedir. Üçüncü ölçüde Mi Majör akoru dominant olarak kullanılmış buradan da La Majöre bağlanmıştır. Birinci ölçüden 4. ölçüye kadar devam eden a cümlesi öncül cümle olarak tanımlanır ve yarım kararlı bir müzik cümlesi yapısındadır (Cangal, 2011). Beşinci ölçüden itibaren ardıl b cümlesi başlamış, sağ ve sol elde kromatik akorlarla ve seslerle eser 9. ölçüye kadar devam etmiştir. Beşinci ölçüde sağ elin seslendirdiği ezgide bir kromatik iniş mevcuttur. Kromatik inici ezginin yapısını oluşturan notalar Şekil 3'te daire içine alınarak gösterilmiştir. Bölümün b cümlesi Mi Majör 7'li akorla bitirilmiş yarım kararlı bir müzik cümlesi yapısındadır. Sekizinci ölçüden itibaren ana temaya geri dönülerek 4 ölçü devam edilmiştir. Eserin 9. ölçüsünde rubato bulunmaktadır. Besteci rubatoyu milliyetçi bir özellik olarak görmüş rubatonun geleneksel müzik içinde

² Mazur: 3/1'ük veya 3/8'lik ölçüyle yazılmış, çiftlerin daire şeklinde dans ettikleri hareketli ritimli bir danstır (Eigeldinger, 1989).

³ Kujawiak: Mazur dansları içinde duygusal bir müzik eşliğinde yapılan, Lidyan modunda yazılmış, ritimsel olarak noktalı notaları ve üçlemeleri içeren en yavaş dans türüdür (Grove Music Online, n.d.).

yüzyıllardan beri uygulandığını belirtmiştir. Eser seslendirilirken ritimdeki esnemenin sonraki ölçünün yarısına kadar devam etmesi Chopin hakkında yayın yapmış yazarlar tarafından uygun görülmektedir (McKay, 1999). Eserin c cümlesine yani 13. ölçüye gelindiğinde re minör 9'lu akoru ile La Majör tonuna geçiş yapılmış, 15. ölçüde Re Majör 9'lu akoru ile Do# Majöre geçilmiş ve son ölçüde fa# minör ile dönem tamamlanmıştır.

Görsel 2. Chopin, *Mazurka Op. 6 No.1*, B bölümü, 16.- 24. ölçüler, G. Schirmer, Inc. 1915.

Mazurka'nın ikinci bölümü (B) 16 – 24. ölçüler arasındadır. Bu bölüm canlılık ve gösterişli bir anlatım ile topuk sesi dansının temel ritimlerini barındırmaktadır. Temanın tekrarında fortissimo, sforzandolar kullanılarak etkili ve gösterişli bir pasaj sunulmaktadır. Burada dinamik bir anlayışla fortissimo başlayan cümle ile dinleyicinin farklı bölümleri ayırmasına ve ana temaya hazırlanmasına olanak tanınmaktadır. Orijinal tema daha sonra canlılığı ve hızı azalarak geri dönmektedir. Bu bölüm tekrarlarla son bulmaktadır (Tomaszewski, 2015).

Eserin B bölümünün armonik yapısı incelendiğinde 17. ölçü itibarıyla dominant akor olan Do# Majör hâkimdir. 17. ölçü ile başlayan d cümlesinde Sol# Majör eksik 7' li akoru ile enarmonik bir arpej oluşturulmuş, ardından sağ elde kromatik iniş gerçekleşmiştir. Yirminci ölçüde Sol# Majör tonu ile Do# Majöre bağlanılmıştır. Eserde d' cümlesi 21. ölçü ile başlamış, d cümlesindeki armonik yapı tekrarlanmış ve 24. ölçüdeki kromatik inişle B bölümü sonlandırılmıştır.

25. ölçü ile eserin ana temasına geri dönmüş, A bölümü eserin başında olduğu şekliyle birebir tekrar edilmiştir. A bölümü 40. ölçüye kadar devam etmiş ardından C bölümüne geçilmiştir (Bkz. Görsel 3).

Görsel 3. Chopin, *Mazurka Op. 6 No.1*, C Bölmesi, 40- 56. ölçüler, G. Schirmer, Inc. 1915.

Scherzando karakterde yazılmış üçüncü bölme (C), 40. ve 56. ölçüler arasında bulunmaktadır. Üçüncü bölme çarpımlarla süslenmiş bir sağ el ezgisi ile başlamaktadır. Bu bölüm bir oberek dansı yapısındadır (Tomaszewski, 2015). Oberek, “obracac siğ” deyişinden türemiş bir kelime olup, “fırıl fırıl dönmek” anlamına gelmektedir. Legierska (2014) “Polonya Ulusal Dansları ve Mazurka” isimli yazısında oberekten şöyle bahsetmiştir; “dansçılardan biri müzisyenlerin önüne gelir ve kısa bir şarkı söyler. İnsanlar adımları hızlanarak dönmeye başlayana kadar yavaş yavaş odanın etrafında yürümeye başlar. Sonrasında bir anda ani bir yön değişikliğiyle birlikte ortama beklenmedik bir kargaşa ve neşe hâkim olur” (Tomaszewski, 2015).

Eser A bölümünün birebir aynı şekilde tekrarmasıyla son bulmaktadır. Eser dans karakteri açısından incelendiğinde içerisinde mazurka, kujawiak ve oberek olmak üzere üç dans karakteri barındırdığı görülmektedir (Tomaszewski, 2015).

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma ile F. Chopin’in Op. 6 No. 1 Mazurkasının formu incelenmiş, analiz çalışması yapılmıştır. İncelenen eserinde Chopin piyano tekniklerine aykırı mazurka yazmamış, tersine piyano tekniğine ve özelliklerine uygun ezgileri, duyguyu aktarmak için piyanonun kendine has

rengini müzikal bir ifadeyle kullanmıştır. Mazurkalar genelde üç bölmeli şarkı formunda bestelenmesine rağmen Op. 6 No. 1 Mazurkası beş bölmeli şarkı formuna göre bestelenmiştir. Eser ayrıntılı incelendiğinde fa# minör tonunda beş bölmeli şarkı formunda olduğu belirlenmiştir. Bütüne bakıldığında toplam 73 ölçüden oluşmaktadır. A bölümü 1. - 17. ölçüler arasında ve a, b, a, c cümlelerinden oluştuğu görülmektedir. Eserin ikinci bölümü olan B bölümünün 16. - 24. ölçüler arasında, C # Majör tonunda, d ve d' cümlelerinden oluşmaktadır. Mazurkanın 3. bölümü tekrarlanan A bölümüdür. 4. bölüm (C) 40. - 56. ölçüler arasında e, f, e' ve f' cümlelerinden oluşmaktadır. Son bölüm, eserde daha önce iki defa duyduğumuz A bölümüdür. Eser beş bölmenin ardından fa# minör tonunda tamamlanır.

Form analizinde karşılaşılan unsurların yanı sıra Cintron'a göre (2014) Chopin'in Op. 6 No. 1 Mazurkasının geleneksel melodisinin Lidyan (Lidian, Lydien, Lidyen) moduna dayandığı görülmektedir Lidyan modu orta çağda Milano Piskopos'u olan ve kendisine Hristiyan müziğinin düzenlenmesi görevi verilmiş St. Ambrosius (340-397) tarafından oluşturulmuş kilise modlarından biridir (Özgür, 2001). Bu modları İyoniyen (Ionian), Doryen (Dorian), Frigyen (Phrygian), Lidyen (Lydian), Miksolidyen (Mixolydian), Eolyen (Aeolian), Lokriyen (Locrian) şeklinde sıralamak mümkündür (Karaaslan ve Özgür, 2021). Tam ve yarım aralıkların dizilmesiyle oluşan Lidyan modu "fa" notasından başlanarak yazılmaktadır (Araz, 2011). Lidyan dizilerinde dördüncü derece yarım ses tizleştirilmektedir. Eserde de B bölümünde yer alan si diyez sesi ile lidyan etkisi yaratıldığı görülmektedir.

Bestecinin eserlerinde geleneksel Polonya halk danslarının karakterini yansıtan unsurlar kullanması açısından kendine özgü bir müzik dili vardır. Chopin'in Op. 6 No. 1 Mazurkasının bestecinin en sevilen mazurkalarından biri olduğu düşünülmeyle birlikte bu esere yönelik sözlerin yazılmış olduğu da literatürde rastlanmaktadır. Eserin şiirsel ifadesinden etkilenen Chopin'in öğrencisi olan Pauline Viardot'in söylemesi için şair Louis Pomey tarafından sözler yazılmıştır (Tomaszewski, 2015).

5. Öneriler

Tüm bu inceleme ve analizler sonucunda Chopin'in mazurkalarını seslendireceklerin bestecinin müzik dilini kavramalarının, eseri anlamaları ve yorumlamaları açısından önemli

olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Araboğlu (2009) tezinde Chopin'in bestecilik anlayışının insan sesi modeline göre yapılandığına dikkat çekmiş, Chopin'in müziğe her zaman basit ve doğal olarak yaklaştığını belirtmiştir. Bu anlayış doğrultusunda Chopin' in Op.6 No.1 Mazurkasını seslendirecek piyanistlerin de bu anlayışa uygun yalınlıkta ve doğallıkta eseri seslendirmesi önerilmektedir.

Büke (2018) kitabında Chopin'in piyano eserlerini yazarken zayıf ve güçlü parmaklara göre hareket ettiğini belirtmiştir. Aynı zamanda bir piyano pedagogu olan Chopin Büke'ye göre (2018) zayıf olan parmaklar için özel bir çaba sarf etmenin anlamsız olduğunu düşünmüştür. Chopin'in bu araştırmada form açısından ayrıntılı incelenen mazurkasını seslendirecek piyanistlerinde eseri bu anlayışa göre seslendirmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde Chopin'in mazurkaları hakkında çok fazla çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Bestecinin mazurkalarının daha ayrıntılı incelenebilmesi için müzik alanında çalışma gerçekleştiren araştırmacılara mazurka türü üzerine daha fazla çalışmalar gerçekleştirmeleri önerilmektedir.

Kaynakça

Akyol, E. D., Şenol Sakin, A. (2021). "R. Kreutzer Viyola Etüt Kitabında Bulunan 17 Numaralı Etüdün Teknik Analizi Ve Etüt Hakkında Öğretim Elemanı Görüşlerinin İncelenmesi", *Eurasian Journal of Music and Dance*, Cilt: 18, s. 174-197.

Aliyeva, M. (2021). "Frederic Chopin'in Minyatürlerinde Mazurkalar", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 123, s. 206-224.

Ana-Marija, K. (2014). *Die 4 Balladen von Frédéric Chopin*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Zagreb: University of Zagreb, Music Academy, Piano, Organ and Harpsichord Department.

Araz, D. G. (2011). *Neo- Modal Akımda Armoni Anlayışı*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı Kompozisyon.

Araboğlu, A. (2009). *Frederic Chopin'in Nocturne'lerinin Form, Teknik ve İcra Yönünden İncelenmesi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Edirne: Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, 2. Basım, Ankara: Nobel Yayınları.

Barutcu, M. E. (2022). *Frederic Chopin'in Baladlarının Teknik Açından Çalışılmasına Yönelik Bir Model Önerisi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Brown, P. (1994). *Frederic Chopin*, Örebro: Libris Media AB.

Büke, A. (2018). *Chopin – Tuşlara Adanmış Bir Yaşam*, İstanbul: Can Yayınları.

Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Cangal, N. (2011). *Müzik Formları*, Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Choi, Y. J. (2007). *The Use of the Polish Folk Music Elements and the Fantasy Elements in the Polish Fantasy on Original Themes in G-Sharp Minor for Piano and Orchestra Opus. 19 By Ignacy Jan Paderewski*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Texas: University of North Texas.

Cintron, P. A. (2014). *Analysis of Chopin's Mazurkas and its Influence on Polish Cultural Nationalism*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Virginia: Liberty University.

Crowley, J. W. (2015). "Kate Chopin, Frederic Chopin, and the Music of the Future", *University of Illinois Press American Literary Realism*, Cilt 47, Sayı 2, s.95-116.

Cook, N. (1987). *A Guide to Musical Analysis*, London: Oxford University Press.

Çavuş, T. (2021), *Frederic Chopin'in Polonezlerinde Motif, Cümle ve Nüans Analizi*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı.

Dağlar, I. (2010). "Frederic Chopin'in Müzikal Stili", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1, s.415-420.

Dağlı, H. A. (2016). "Frédéric François Chopin Mazurka Opus 24 no. 1 Form Analizi". *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi*, Sayı 9, s.63-71.

Eigeldinger, J. J. (1989). *Chopin: Pianist and Teacher as Seen by His Pupils*. Çev. Naomi Shohet, London: Cambridge University Press.

Elivar, E. (2020). "Chopin'in Piyano Sonatları". *Etnomüzikoloji Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, s.105-125.

Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin El Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Frățilă, L. (2021). "An Analysis of the Piano Sonata in C Minor, Op. 4 By Frédéric Chopin". *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, Cilt 66, Sayı 1, s.245-272.

- Hedley, A. (1949). *The Master Musicians Chopin*, London: J. M. Dent & Sons Ltd.
- Hinson, M. (1993). *Music For Piano And Orchestra: An Annotated Guide*, Bloomington: Indiana University Press.
- Huneker, J. (1966). *Chopin: The Man and His Music*, 1th Edition, New York: Dover Publications.
- İlgar, M. K. (2022). "Ahmet Adnan Saygun'un Op.25 Anadolu'dan Adlı Piyano Süitinde Halk Müziği Unsurlarının Kullanımı". *Sahne ve Müzik Eğitim- Araştırma e-Dergisi*, Cilt 8, Sayı 14, s.71-98.
- Kaplan, A. (2005). *Kültürel Müzikoloji*, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Karaaslan, S., Özgür, Ü. (2021) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Makamsal, Modal ve Tonal Dizi Bilgilerinin Karşılaştırılması". *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi*, Sayı 38, s.407-421.
- Karasowski, M. (1879). *Frederic Chopin: His Life, Letters and Works*, London: William Reeves Publishing.
- Kelly, E. S. (1969). *Chopin The Composer*, New York: Cooper Square Publishers Inc.
- Kijanowska, A. (2018). *Embracing Folk Material and Finding The New Objectivity: Karol Szymanowski's Twenty Mazurkas Op. 50 and Two Mazurkas Op. 62*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Kim, J. W. (2015). *An Analysis of J.S. Bach's Partita in B Flat Major, BWV 825; W. A. Mozart's Piano Sonata in D Major, K. 576; F. Chopin's Mazurkas, Opus 17; A. Khachaturian's Toccata: A Theoretical, Stylistic, And Historical Background*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manhattan: Kansas State University, School of Music, Theatre, and Dance.
- Kurt, M. (2021). "Johannes Brahms' in F-Moll Op.120 No.1 Viyola Sonatının Form Bakımından İncelenmesi". *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s.97-113.
- Kuterdem, L. (2013). "Chopin'in G Bemol Majör İmpromptu'nun (Op. 51) Piyano Eğitimi Açısından Biçimsel ve Armonik Analizi". *Journal of Education and Future*, Cilt 1, Sayı 4, s.127-134.
- Lipinski, I. (2015). *From Liszt to Victor Borge: A legacy of unique piano performances*, Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Illinois: Northwestern University.
- McKay, C. (1999). *Chopin and Poland*, Lecture, Ontario: University of Guelph.
- Mikuli, C. (1987). *Mazurkas*, New York: Dover Publications Inc.

Milewski, B. (1999). Chopin's Mazurkas and the Myth of the Folk. *19th- Century Music*, Sayı 23, Cilt 2, s.113-135.

Milewski, B. (2002). *The Mazurka and National Imaginings*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, New Jersey: Princeton University, Department of Music.

Oğan, F. ve Albuz, A. (2018). "F. Chopin Fa Minör Etütlerinin Analizi ve Piyanistik Açından İncelenmesi (Op. 25 No: 2 ve Op. 10 No: 9 Örnekleri)", *Asos Journal*, Sayı. 80, s. 1-30.

Özgür, Ü. (2001). "Yunan Modlarından Ortaçağ (Kilise) Modlarına Modes to Medieaval". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 21, Cilt 2, s.169-178.

Persson, H., Wikman, B. ve Strandvik, B. (2005). Frederic Chopin- The Man, His Music and His Illness. *Przeglad Lekarski*, Sayı 62, s.321-325.

Petković, D. (2019), *F. Chopin: Preludiji, Op. 28*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zagreb: Zagreb University, Piano, Organ and Harpsichord Department.

Samson, J. (1996). *Chopin (Master Musicians)*, Oxford: Oxford University Press.

Say, A. (2004). *Müzik Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2010). *Müzik Tarihi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2012). *Müzik Sözlüğü*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni: Müziğin Görkemli Yolculuğu*, Ankara: Doruk Yayıncılık.

Schimmelrling, H. A. (1951). *Folk dance music of the Slavic Nations*, New York: Associated Music Publishers.

Sönmezöz, F. (2022). "Frédéric François Chopin'in Op. 40 No. 1 'Militaire' Polonezinin Biçimsel Analizi". *Sanat Dergisi*, Cilt 39, Sayı 1, s.67-76.

Springer, B. (2015). *Nocturne: The Life and Music of Chopin*, Yayınlanmamış Lisans Tezi, California: Polytechnic State University, Faculty of the Music Department.

Süleymanoğlu, B. S. (2021). Fryderkyk Franciszek Chopin'in Polonezlerinin bestecinin müzikal anlayışı açısından incelenmesi, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı.

Tomaszewski, M. D. K. (2015). *Chopin: The Man, its Work, and its Resonance*, çev. John Comber, Warsaw: Narodowy Instytut Fryderyka Chopina.

Walker, A. (2015). "The Message of a Pianist: Chopin's Pedal Markings in Barcarolle F# Major Op. 60". *Intermezzo*, Sayı 2, s.11-25.

Windakiewiczowa, H. (1926). *Wzory ludowej muzyki polskiej w mazurkach Fryderyka Chopina*, Studium muzykologiczne, Kraków: PAU

Witkowska-Zaremba, E. (2000). Versification, Syntax and Form in Chopin's Mazurkas. *Polish Music Journal*, Sayı 3, Cilt 1.

Yüksel, M. (2018). "Şenkeryan Analiz: F. Chopin, Mazurka (Sol Minor) op. 67/2", IX. *Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu*, 10-12 Mayıs, Afyon: Matbaa-i Beka, s.423-434.

İnternet Kaynakları

Fryderyk Chopin Institute (2022). *Mazurka in F sharp minor, Op. 6 No. 1*. https://chopin.nifc.pl/en/chopin/kompozycja/144_mazurka-in-f-sharp-minor, Erişim tarihi: 13.12.2022.

Grove Music Online. (n.d.). Kujawiak. *In Grove Music Online* (ed. L. Macy) <http://www.grovemusic.com.proxy.libraries.uc.edu>, Erişim tarihi: 17.10.2022.

Legierska, A. (2014). Polonya Ulusal Dansları ve Mazurka. <https://culture.pl/tr/article/polonya-ulusal-danslari-ve-mazurka>, Erişim tarihi: 26.02.2023.

Sundberg, D. (2020). *Chopin Sonat ĩ H-Moll 1a Sats: Historia Och Analys*, <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1459427/FULLTEXT01.pdf>, Erişim tarihi: 26.02.2023.

Trochimczyk, M. (2022). Mazurka. <https://polishmusic.usc.edu/research/dances/mazur/>, Erişim tarihi: 26.02.2023.

Görsel Kaynaklar

Görsel 1 – 2 – 3. Chopin, F. (1915). *Mazurkas*, G. Schirmer, Inc.